

Sygn. akt: X C 615/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Katarzyna Malinowska

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Domańska

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2017 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko M. B. (1), M. B. (2), M. B. (3)

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Toruniu w dniu 12 grudnia 2016r. w sprawie (...) w całości;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Katarzyna Malinowska

X C 615/17

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. złożył pozew o zapłatę kwoty 5700,98 zł przeciwko T. L., M. B. (1), M. B. (3) i M. B. (2) z odsetkami i kosztami.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 21 września 2011 r. T. L. zawarł z powodem umowę pożyczki kwoty 20.000 zł. Zabezpieczeniem tej umowy był weksel in blanco poręczony przez M. B. (1), M. B. (3) i M. B. (2). W związku z niedotrzymaniem warunków pożyczki umowa została wypowiedziana, jednak w dniu 4 stycznia 2012 r. powód zawarł z T. L. ugodę, na mocy której pozwany zobowiązał się do wykonywania zobowiązań z umowy pożyczki zgodnie z nowym harmonogramem. Poręczyciele wyrazili zgodę na zawarcie tej ugody. Jednak T. L. nie wywiązał się z umowy i w lutym 2016 r. umowa została wypowiedziana, a pozwani wezwani do zapłaty. W związku z nieuregulowaniem zaległości został wypełniony weksel na kwotę 5700,98 zł, na co składa się kapitał w kwocie 5128,11 zł, odsetki w łącznej kwocie 253,47 zł oraz koszty wezwań i monitów w kwocie 319,40 zł.

W dniu 12 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w T. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla zgodnie z żądaniem pozwu.

Nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec T. L. a zarzuty wnieśli pozostali pozwani. Domagali się uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w całości.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwani zaprzeczyli, aby wyrażali zgodę na porozumienie pomiędzy T. L. a powodem w styczniu 2012 r. , nadto podnieśli zarzut przedawnienia, bowiem T. L. od początku nie dokonywał spłat w terminach wskazanych w ugodzie w związku z tym postanowienia ugody przestały obowiązywać. Ponadto weksel

został wystawiony na zabezpieczenie pożyczki nr (...), która została wypowiedziana a należność stała się natychmiast wymagalna – a więc weksel został uzupełniony po upływie terminu przedawnienia.

Skarżący pozwani wskazali, iż na mocy art. 506 § 1 kc zobowiązanie pozwanych wygasło w związku z nowacją. Skoro umowa pożyczki przestała wiązać, to zawierając ugodę w przedmiocie spłaty zadłużenia dłużnik zobowiązał się spełnić to samo świadczenie z innej podstawy prawnej. W związku z tym jest to nowacja i dotychczasowe zobowiązanie, zabezpieczone wekslem i poręczeniem pozwanych wygasło i uzupełnienie weksla nie było zasadne.

Nadto skarżący oświadczyli, że nie byli zawiadamiani o opóźnieniach w spłatach rat przez dłużnika głównego, tak więc nie powinni być obciążani obowiązkiem spłaty odsetek za okres do chwili wystąpienia do nich z żądaniem zapłaty.

W odpowiedzi na zarzuty powód podtrzymał żądanie pozwu i wskazał, iż pozwani wyrazili zgodę na porozumienie z dnia 4 stycznia 2012 r. T. L. początkowo wywiązywał się z postanowień ugody. W związku z zaprzestaniem płatności ugoda została wypowiedziana pismem z 11 lutego 2016 r. Powód zaprzeczył, aby ugoda z dnia 4 stycznia 2012 r. była nowacją a roszczenie jest przedawnione.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 września 2011 r. T. L. zawarł z powodem umowę pożyczki kwoty 20.000 zł.

Dowód: umowa k. 61-64 akt

Zabezpieczeniem tej umowy był weksel in blanco poręczony przez M. B. (1), M. B. (3) i M. B. (2). Poręczyciele wekslowi podpisali deklarację wekslową, z której wynika, iż podpisani w celu zabezpieczenia pożyczki udzielonej przez (...) sp. z o.o. T. L. na podstawie umowy pożyczki nr (...)/St z dnia 21 września 2011 r. udzielają powodowi prawa do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą solidarnemu zobowiązaniu z tytułu poręczenia wekslowego.

Dowód: deklaracja wekslowa k. 65 akt

W związku z niedotrzymywaniem warunków pożyczki umowa została wypowiedziana, jednak w dniu 4 stycznia 2012 r. powód zawarł z T. L. ugodę. Z jej treści wynika, iż na wniosek pożyczkobiorcy zawarta została ugoda spłaty zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki nr (...)/St, zgodnie z nowym harmonogramem. Poręczyciele wyrazili zgodę na zawarcie tej ugody.

Dowód: pismo z potwierdzeniem doręczenia k. 66 - 68 akt, ugoda k. 69-70 akt

Jednak T. L. nie wywiązał się z umowy i w lutym 2016 r. umowa została wypowiedziana, a pozwani wezwani do zapłaty. W związku z nieuregulowaniem zaległości został wypełniony weksel na kwotę 5700,98 zł, na co składa się kapitał w kwocie 5128,11 zł, odsetki w łącznej kwocie 253,47 zł oraz koszty wezwań i monitów w kwocie 319,40 zł.

Pozwani zostali zawiadomieni o wypełnieniu weksla i wezwani do jego wykupienia

Dowód: wypowiedzenie ugody k. 10 -13 akt k. 71 – 75,

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powód domagał się zasądzenia kwoty 5700,98 zł z weksla, który został mu wręczony przez pozwanego jako weksel in blanco. Weksel został poręczony przez skarżących.

Tytułem wyjaśnienia wskazać należy, że wekslem in blanco jest dokument zawierający co najmniej podpis wystawcy bądź akceptanta złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, któremu świadomie brak niektórych istotnych elementów, co do którego istnieje porozumienie między wystawcą a osobą której wystawca wręczył weksel

dotyczące warunków późniejszego uzupełnienia brakujących elementów, mogących po uzupełnieniu stać się wekslem pełnym.

Poręczenie wekslowe jest oświadczeniem wekslowym, przez które następuje przyjęcie odpowiedzialności wekslowej za dług osoby podpisanej na wekslu, z którego wynika zobowiązanie wekslowe. Poręczyciel odpowiada za zobowiązanie wekslowe solidarnie z innymi dłużnikami wekslowymi (art. 47 prawa wekslowego).

Już w tym miejscu wskazać więc należy, iż nie zasługuje na uwzględnienie zarzut skarżących, iż nie powinni płacić odsetek za opóźnienie za okres do chwili wystąpienia do nich z żądaniem zapłaty, bowiem odpowiadają oni za dług wekslowy- a to kwota wskazana na wekslu zawiera w sobie już skapitalizowane odsetki.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy dochodzone na podstawie weksla in blanco roszczenie objęte pozwem jest zasadne w całości wobec podniesienia przez skarżących zarzutów – wygaśnięcia roszczenia wskutek nowacji i zarzutu przedawnienia.

Zgodnie z art. 6 k.p.c. istnienie sporu między stronami, co do zasady, obliuguje jedną z nich do udowodnienia faktów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Na podstawie art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. ciężar dowodu spoczywa na stronie, która z określonych faktów wywodzi skutki prawne. Jeśli zatem powód powoływał się na zaistnienie oznaczonych faktów, w tym na fakt, przysługującego mu względem pozwanego roszczenia o oznaczonej wysokości, zobowiązany był wskazać okoliczności, które uzasadniały żądanie zgłoszone w pozwie. W tym miejscu podkreślić należy, że ciężar dowodu twierdzenia, że wypełnienie weksla in blanco nastąpiło niezgodnie z zawartym porozumieniem, spoczywa na pozwanym. Zgłoszenie i udowodnienie prawdziwości zarzutów przeciwko roszczeniu wekslowemu stanowi zatem obowiązek dłużnika wekslowego.

Zasadniczo zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Przed wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, bada się jedynie sam dokument wekslowy. Powód może bowiem żądać wydania nakazu zapłaty przeciwko każdemu zobowiązanemu z należycie wypełnionego weksla. Obowiązki posiadacza weksla ograniczają się wyłącznie do złożenia weksla do akt i wyartykułowania żądania odpowiedniej treści. Z kolei Sąd rozpoznający zarzuty od nakazu zapłaty, który został wydany na podstawie weksla, może uwzględnić tzw. stosunek podstawowy, a więc ten stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony. Sąd może to jednak uczynić jedynie wówczas, gdy strona zainteresowana przeniesieniem sporu na taką płaszczyznę podejmie stosowne czynności. Pozwany może kwestionować samo istnienie lub rozmiar roszczenia wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym (wyrok SN z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00 wraz z aprobującymi glosami M. Kalińskiego oraz P. Machnikowskiego). Taka możliwość pozwala na stwierdzenie, że w przypadku weksla wystawionego in blanco następuje osłabienie jego abstrakcyjnego charakteru. Osłabienie abstrakcyjności zobowiązania wekslowego ucieleśnionego w wekslu in blanco przejawia się w tym, że po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. W praktyce oznacza to, iż strony procesu mogą powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego (uchwała 7 sędziów SN z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNP 1968, nr 5, poz. 79; wyrok SN z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124 wraz z aprobującymi glosami A. Szpunara oraz W. Kubala; wyrok SA w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r., I ACa 633/12, Lex nr 1254286).

W uwzględnieniu powyższych uwag, Sąd rozpoznał zarzuty podniesione przez stronę pozwaną.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu wygaśnięcia roszczenia wskutek nowacji.

Zdaniem strony powodowej zawarcie ugody w styczniu 2012 r. nie spowodowało wygaśnięcia pierwotnego zobowiązania. Sąd podziela to stanowisko.

Zgodnie z art. 506 § 1 i 2 kc jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe

wygasa (odnowienie). W razie wątpliwości poczytuje się, że zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia.

Analiza dokumentu podpisanego przez powoda i pozwanych w dniu 4 stycznia 2012 r. jednoznacznie wskazuje, iż stanowi on klasyczną umowę ugody zdefiniowaną w art. 917 kc, który stanowi, iż przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać. Wprawdzie pierwotna umowa z dnia 21 września 2011 r. została wypowiedziana, jednak wszyscy zainteresowani ustalili zgodnie, iż kwota pożyczki udzielona T. L. będzie spłacana na nowych warunkach ustalonych w tym dokumencie. Z całą pewnością wolą stron nie było umorzenia zobowiązania a dalsze świadczenia T. L. nie miały innej podstawy prawnej – w dalszym ciągu była to spłata zobowiązań z umowy pożyczki. A spłatę zobowiązań z tejże pożyczki poręczyli wekslowo skarżący.

Następnie należy przejść do rozważenia zarzutu przedawnienia.

Prawo do wypełnienia weksla in blanco przedawnia się z upływem terminu przedawnienia roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego (zob. P. Nazarewicz, Wybrane zagadnienia z zakresu prawa wekslowego, PPH 1996, Nr 8, s. 16).

Treść upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco obejmuje uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się uwagę, że treścią upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco jest objęte jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. (orz. SN z 15.2.2006 r., IV CSK 15/05, P.. 2007, Nr 11–12; wyr. SN z 14.7.2006 r., II CSK 75/06, L.; wyr. SN z 14.2.2008 r., II CSK 522/07, L.).

Nawet jeśli w konkretnym przypadku zostałyby zawarty w deklaracji wekslowej, że udzielone jest upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco w każdym czasie bez jakichkolwiek ograniczeń, to taki zamiar stron nie mógłby być respektowany z przyczyn podobnych do tych, które leżą u podstaw art. 120 § 1 zd. 2 i art. 365¹ KC. Najwłaściwszym rozwiązaniem w takiej sytuacji byłoby zastosowanie do uprawnienia do uzupełnienia weksla in blanco w drodze analogii art. 120 § 1 zd. 2 w zw. z art. 118 KC, skutkiem czego było by oczywiście wygaśnięcie tego uprawnienia (tak w orz. SN z 19.11.2004 r., V CK 228/04, OSP 2005, Nr 11, poz. 130).

Dłużnik może bronić się zarzutem uzupełnienia weksla in blanco po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Zarówno w piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie (orz. SN z 19.11.2004 r., V CK 228/04, OSP 2005, Nr 11, poz. 130 z glosą częściowo aprobującą) wyrażono pogląd, że na podstawie art. 10 PrWeksl można powoływać się na niezgodność uzupełniania weksla in blanco z otrzymanym upoważnieniem, polegającym na dokonaniu tego uzupełnienia już po przedawnieniu się zabezpieczonego roszczenia wynikłego ze stosunku podstawowego. Zarzut wypełnienia weksla gwarancyjnego in blanco po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego jest zarzutem uzupełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (zob. M. Nestorowicz, Glosa do orz. SN z 14.10.1971 r., II CR 277/71, PiP 1974, Nr 5, s. 165).

(tak w: Prawo wekslowe. Komentarz, Marek Czarnecki, Lidia Bagińska, wyd. 6 2013, komentarz do art. 10, nb 142-158)

W tym miejscu ponownie przypomnieć należy, że ciężar dowodu twierdzenia, że wypełnienie weksla in blanco nastąpiło niezgodnie z zawartym porozumieniem – w tym konkretnym przypadku, że weksel został wypełniony po upływie terminu przedawnienia roszczeń z pożyczki a roszczenie stało się wymagalne przed 9 marca 2013 r., spoczywał na pozwanych, a nie przedstawili oni żadnego dowodu na wykazanie powyższych okoliczności.

Na marginesie wyjaśnić należy, iż do roszczeń powoda wynikających ze stosunku podstawowego znajduje zastosowanie art. 118 kc, który stanowi, iż dla roszczeń związanych z działalnością gospodarczą termin przedawnienia wynosi 3 lata.

Mając powyższe na względzie przy zastosowaniu art. 496 kpc Sąd nakaz zapłaty utrzymał w całości i powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Koszty należne powodowi wynoszą 600 zł i jest to różnica w kwocie wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu nakazowym i zwykłym.

SSR Katarzyna Malinowska